

Keittiön kautta

JARI AALTO

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen lanseerasi 30.1.2016 niin sanotun Uusi lukio -hankkeen, jonka tarkoituksena on houkutella 50 eli noin 15 prosenttia Suomen lukioista mukaan kolmesta viiteen vuoteen kestävään kokeiluun, jossa kaikki reaaliaineiden kurssit lukuun ottamatta lukiolaissa mainittuja elämäntietoa, terveystietoa ja uskontoa ovat opiskelijalle vapaaehtoisia. Reaaliaineet jaetaan kahteen oppiaineryhmään, joissa valittavana on yhteensä 49 kurssia. Opiskelijan pitää valita vähintään yhdeksän kurssia kummastakin ryhmästä. Historian ja yhteiskuntaopin kanssa samaan ryhmään kuuluvat elämäntietä, filosofia, psykologia ja uskonto.

Historian ja yhteiskuntaopin opiskeleminen jättäminen on siis kovin helppoa, mikä tuskin on mahdollista missään muussa maassa. Laajan kansalaismielipiteen mukaan tämän ei pitäisi olla mahdollista Suomessakaan, ja periaate kirjattiin tuntijakoasetukseen.

Ehkäpä valinnanvapauden lisääminen on ainoa arvo, joka ohjaa kokeilun kannattajia. Opiskelijan edusta tuskin voi olla kysymys, sillä laajasta ja syvästä yleissivistyksestä ei ole haittaa kenellekään. Ovatko kokeilun kannattajat sitä mieltä, ettei kansalaisten tarvitse olla perillä historiasta ja yhteiskunnallisista asioista, ja voimme heittää heidät sosiaalisen median leijonamiehille?

Kokeilun kannattajien julkilausumat antavat, epäilemättä tarkoituksellisesti, kokonaan toisenlaisen kuvan: ”Kokeilu on osaa laajempaa uudistamisohjelmaa, jonka tarkoituksena on ajanmukaistaa oppimisympäristöjä ja opetusmenetelmiä”. Jokainen opetuslalla toimiva tietää, että tämä työ on kouluissa täydessä käynnissä riippumatta tuntijaosta. Tai miltä kuulostaa: ”Uuden lukion opiskelijat ovat uteliaita, oppimisennäkkäisiä ja kykene-

viä yhdistelemään asioita laajempiin kokonaisuuksiin”? Miten nämä tavoitteet mahtavat toteutua, jos opiskelija päättää olla tietämättömän siitä yhteiskunnallisesta ja historiallisesta kontekstista, johon pakollisissa aineissa käsitellyt ilmiöt liittyvät?

Vaikka kokeilu ei ole edes alkanut, sen tulokset näyttävät olevan ministerille ja hänen taustajärjestölleen Lukiolaisten liitolle selviä: ”Jokainen lukiolainen tulee edelleen opiskelemaan KATTAVASTI sekä ympäristö-luonnontieteellisiä että humanistis-yhteiskuntatieteellisiä aineita”. Jos joku aikoo näin edelleen tehdä, hän suorittaa suuren osan kurseista itsenäisesti, koska rehtori on perunut ne vähäisten valintojen vuoksi. Kontaktiopetuksen määrä lukion reaaliaineissa romahtaa. Ministeri toteaaakin: Peruskoulu ”antaa erittäin laajan yleissivistyksen”.

Blogissaan ministeri Grahn-Laasonen kuitenkin kirjoittaa seuraavaa: ”Lukio on ennen kaikkea yleissivistävä. Sen tehtävä on valmistaa nuoria jatko-opintoja ja elämää varten. Yleissivistys on sellaista osaamista, jonka päälle on hyvä rakentaa myöhempää uuden oppimista jatko-opinnoissa, työelämässä, elämässä yleensä, elinikäisesti”. Olen täysin samaa mieltä. Lukio ei ole mennyt rikki, eikä se ole missään vaiheessa estänyt nuoria etsimästä omia vahvuuksiaan. Ehdotan, että tästä pysyväksi tarkoitettu kokeilusta käytäisiin laaja kansalaiskeskustelu, johon ottaisivat osaa muutkin kuin ”opiskelijat ja keskeiset lukiotoimijat”. Lukiokoulutus ja koulutus yleensäkin ovat veronmaksajien yhdessä keräämän joukkorahoituksen keskeisiä kohteita. Asiakkaana en kannata kokeilua, joka vähentää nuorten mahdollisuuksia selvitä monimutkaisessa maailmassa.

Kirjoittaja on HYOL:n puheenjohtaja.